

Zaaknummer	2021-0022653
Agendanummer	7.2
Datum vergadering	maandag 12 april 2021 om 20:00
Aan	Gemeenteraad
Betreft	Uitgangspuntennotitie Servicegemeente Dordrecht
Portefeuillehouder	A. Flach
Vertrouwelijk:	Nee

Voorgesteld besluit

1. Onder voorwaarden in te stemmen met de Uitgangspuntennotitie 'Toekomstige samenwerking Drechtstedengemeenten';
2. De voorwaarden kenbaar te maken aan het college van Dordrecht met bijgevoegde brief.

Beknopte samenvatting

Uw raad heeft op 11 januari 2021 ingestemd met het principebesluit toekomstige samenwerking Drechtsteden. Vanaf 1 januari 2022 wordt de bedrijfsvoering in de Drechtsteden georganiseerd via de servicegemeente Dordrecht met zakelijke dienstverleningsovereenkomsten. Voor het sociaal domein is gekozen voor een aanpassing van de bestaande Gemeenschappelijke Regeling.

Dit voorstel gaat over de samenwerking op bedrijfsvoering in de servicegemeente. De gemeente Dordrecht heeft hiervoor een uitgangspuntennotitie opgesteld. U wordt voorgesteld - onder voorwaarden - in te stemmen met deze uitgangspuntennotitie.

Toelichting

Inleiding

De colleges van de Drechtsteden hebben vorig jaar in een drietal conferenties met elkaar gesproken over de samenwerking in de Drechtsteden. In eerste instantie ging dit voornamelijk over het sociaal domein, naar aanleiding van een motie die op 29 oktober 2019 werd aangenomen in de Gemeenteraad van Dordrecht. Tijdens de derde en laatste conferentie, op 27 oktober 2020, kwam (onverwacht) ook de toekomst van de andere dochters van de GRD (SCD, IBD, GBD en OCD) ter sprake. Dit heeft ertoe geleid dat tijdens de conferentie een principebesluit is geformuleerd over de samenwerking in het sociaal domein én de samenwerking in het bedrijfsvoeringsdomein. Inmiddels hebben alle raden van de Drechtsteden ingestemd met het principebesluit. Uw raad heeft hier op 11 januari 2021 mee ingestemd.

Met het principebesluit is overeengekomen dat voor het sociaal domein de huidige Gemeenschappelijke Regeling wordt omgevormd naar een klassieke Gemeenschappelijke Regeling. Voor het bedrijfsvoeringsdomein betekent dit een transitie naar een servicegemeente vanuit Dordrecht met zakelijke dienstverleningsovereenkomsten. Afgesproken is dat beide transities dit jaar worden voorbereid en per 1/1/2022 doorgevoerd moeten zijn.

Het college van de gemeente Dordrecht heeft ons op 12 januari van dit jaar de Uitgangspuntennotitie Toekomstige Samenwerking Drechtsteden gestuurd met de vraag deze door te geleiden naar uw raad. Hoewel in de uitgangspuntennotitie ook kort is verwezen naar de hoofdlijnennotitie die voor de transitie in het sociaal domein wordt opgesteld, gaat dit voorstel specifiek over de uitgangspunten van de transitie van het bedrijfsvoeringsdomein naar een

servicegemeente. Zoals afgesproken in het principebesluit, heeft Dordrecht hiervoor een nadere uitwerking opgesteld en aangeboden aan de overige gemeenten in de Drechtsteden.

De Hoofdlijnennotitie voor de GR Sociaal is naar verwachting begin maart in concept gereed en zal dan aan colleges en raden worden aangeboden.

Aanvullende brief college van Dordrecht

Op 23 februari 2021 stuurde het college van de gemeente Dordrecht een aanvullende brief aan ons college over de bestuurlijke route en bestuurlijke ontmoetingen van de transitie van de GRD. Deze brief - inclusief de bestuurlijke route van de transities - is ter informatie aan dit raadsvoorstel toegevoegd.

Beoogd effect

Het vaststellen van uitgangspunten voor de toekomstige samenwerking in de Drechtsteden op het gebied van bedrijfsvoering.

Argumenten

Collegeconferentie 27 oktober 2019

Tijdens de collegeconferentie van 27 oktober vorig jaar is gesproken over de toekomstige samenwerking in een servicegemeente op het gebied van bedrijfsvoering met zakelijke dienstverleningsovereenkomsten. Uitgangspunt daarbij was het hanteren van verschillende servicelevels met een transparant kostenplaatje. Geen gedwongen winkelnering en commitment voor een aantal jaar voor een bepaald servicelevel. Het doel is dat er in de toekomst op het gebied van bedrijfsvoering slagvaardiger en innovatiever gehandeld gaat worden. Alle gemeenten en andere partners moeten mee kunnen profiteren van een hoger niveau van dienstverlening in termen van de kwaliteit van de producten en diensten, efficiency en maatwerk. En dat tegen dezelfde kwaliteit en prijs. Deze punten zijn voor ons een belangrijke basis geweest om in te stemmen met het totaalpakket aan veranderingen binnen zowel het sociaal als het bedrijfsvoeringsdomein.

Raadsvergadering 11 januari 2021

In de raadsvergadering van 11 januari stemde u in met het eerder genoemde principebesluit. De meerderheid van de raad gaf daarbij aan dat de huidige wijze van samenwerking in de Drechtsteden goed werkt en dat de voorgestelde wijzigingen niet noodzakelijk zijn. Specifiek op het gebied van bedrijfsvoering ervaren we geen knelpunten die te wijten zijn aan de huidige samenwerkingsconstructie. Verder werd aangegeven dat zowel zakelijk vertrouwen als het goed vastleggen van afspraken belangrijk zijn. Uw raad gaf ook aan dat kostenbesparing en het verhogen van de kwaliteit van dienstverlening belangrijk zijn, in combinatie met goede afspraken over service levels. Dit leidde onder andere tot uw besluit dat de nieuwe vorm van samenwerking op bedrijfsvoering niet mag leiden tot hogere kosten.

Beoordeling uitgangspuntennotitie

In dit voorstel wordt de Uitgangspuntennotitie afgezet tegen de afspraken die zijn gemaakt tijdens de conferentie van 27 oktober vorig jaar en het besluit dat uw raad heeft genomen op 11 januari van dit jaar.

Besluitvorming is nodig om te kunnen starten op 1 januari 2022

Met het principebesluit is afgesproken dat de nieuwe vorm van samenwerking op bedrijfsvoering start op 1 januari 2022. Het jaar 2021 wordt gebruikt voor de implementatie. Om dit daadwerkelijk te kunnen realiseren, is het nodig dat de raden tijdig (gesteld is voor 1 april) besluiten hebben genomen over deze uitgangspuntennotitie. De resterende tijd is vervolgens nodig om de noodzakelijke dienstverleningsovereenkomsten op te stellen en besluitvorming over de wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling tijdig te laten plaatsvinden. Om het proces niet te stagneren en de afspraken uit het principebesluit op te kunnen volgen, is het nodig een besluit te nemen over de notitie. Het besluit in uw raad kan, vanwege het vergaderschema, niet eerder dan 12 april worden genomen.

De nieuwe samenwerkingsvorm moet helpen om maatwerk en slagkracht te ontwikkelen

In de uitgangspuntennotitie is een belangrijk eerste uitgangspunt opgenomen. Daarin wordt aangegeven dat inhoud de beweging stuurt en de nieuwe vorm van samenwerking moet helpen om flexibiliteit/maatwerk, innovatie en slagkracht te ontwikkelen. De nieuwe samenwerking mag niet belemmerend werken: relaties tussen leverancier en afnemer en de structuur volgen de inhoud. Er wordt gewerkt vanuit de maatschappelijke opgaven in de Drechtsteden. Die opgaven sturen de kwaliteit en inhoud van de dienstverlening. Het gezamenlijke doel is een situatie waarin alle gemeenten en andere partners kunnen profiteren van een hoger niveau van dienstverlening in termen van de kwaliteit van de producten en diensten, efficiency en maatwerk. Dit is een belangrijk en goed uitgangspunt dat de basis moet zijn voor het vervolg van de samenwerking in deze nieuwe vorm. Daarnaast kunnen we ons goed vinden in artikel 10 van de notitie, waarin het perspectief op innovatie en maatwerk wordt geschetst en ruimte wordt gegeven om al gedurende de looptijd van de eerste dienstverleningsovereenkomst te komen tot meer flexibiliteit en keuzevrijheid.

Kanttekeningen

Het eerste uitgangspunt uit de notitie is een belangrijke basis voor het vervolg en geeft de situatie waar we met elkaar naartoe willen goed weer. De uitgangspuntennotitie geeft op meerdere onderdelen echter ook aanleiding voor het maken van opmerkingen. Deze zijn hieronder verder uitgelicht.

In een korte tijd moet erg veel worden uitgewerkt en moeten door alle colleges en raden besluiten worden genomen

Het genoemde tijdspad is erg strak en wordt als voorwaardenscheppend benoemd om de datum van 1 januari 2022 te halen. Zorgvuldigheid, tijd nemen en investeren in relaties zijn echter essentieel om met elkaar te bouwen aan deze nieuwe vorm van samenwerking. Het is van groot belang om de raden en andere betrokkenen hier goed in mee te nemen. Dit kost tijd. Het beschreven tijdspad brengt daarom een risico met zich mee. Alle colleges en raden moeten besluiten nemen. Het is reëel dat elke gemeente eigen kaders of voorwaarden meegeeft aan Dordrecht, waarmee het mogelijk moeilijk wordt om tot overeenstemming te komen. Zorgvuldigheid gaat boven snelheid. Er is tijd nodig om met elkaar de juiste gesprekken te voeren.

Cultuur en gedrag zijn de basis voor een goede samenwerking

In het raadsvoorstel bij het principebesluit is verwoord dat de cultuur van de samenwerking een belangrijke basis is. Vertrouwen en onderling gerespecteerd gedrag liggen hieraan ten grondslag. De toon van de uitgangspuntennotitie ademt echter een andere sfeer uit. Dit uit zich met name in de passage over het tijdspad en de passage over de gevolgen wanneer niet tijdig en positief wordt besloten over de transitie.

Financiële consequenties zijn niet voldoende helder

De financiële consequenties van de overgang naar een servicegemeente zijn onvoldoende in beeld. Het eventuele effect op onze begroting is nu niet helder. We benoemen de volgende onderdelen:

- Het is niet duidelijk welke kosten gepaard gaan met de transitie.
- In de notitie staat dat er goede afspraken worden gemaakt over de verdeling van de financiële risico's van de huidige organisatie. In de concept dienstverleningsovereenkomsten zullen daar nadere afspraken over moeten worden gemaakt. De financiële risico's voor onze gemeente zijn hiermee voor nu niet duidelijk. Het gevolg van de transitie is dat wij van eigenaar klant worden. Met deze afspraak blijven we echter wél eigenaar van het risicodeel en kunnen we transitie- en frictiekosten verwachten. De gemeente Dordrecht moet als eigenaar voor eigen rekening en risico diensten aanbieden. Als afnemer betalen wij hiervoor een prijs die we gezamenlijk overeenkomen in een DVO.

- De risico's van het eventuele vertrek van verbonden partijen worden met deze uitgangspunten bij ons neergelegd. Wij hebben geen invloed op de dienstverlening door de servicegemeente en op de klanttevredenheid, maar we delen financieel wél in de risico's bij een eventuele uittreding van een verbonden partij.
- Onder punt 11 in de notitie staat dat er aparte afspraken worden gemaakt over de duur van de financiële bijdragen, bijvoorbeeld wanneer het gaat om ICT of huisvesting. Ook voor dit onderdeel geldt dat nu niet duidelijk is wat dit zal betekenen. Als klant dragen wij op deze manier de lasten van investeringen die thuishoren bij de eigenaar. Dit heeft tevens betrekking op het gestelde onder het kopje 'kapitaallasten', waar is aangegeven dat gemeenten financieel garant blijven staan voor investeringen die in het verleden zijn gedaan.

We kunnen kortom constateren dat er nog veel open einden en financiële onzekerheden aan deze uitgangspuntennotitie zijn verbonden. De financiële gevolgen zijn nu niet inzichtelijk en veroorzaken daarmee veel onduidelijkheid.

Overname en overgangperiode van vier jaar

In de notitie wordt uitgegaan van een overname 'as is'. Het is echter niet duidelijk wat de 'as is' situatie precies inhoudt. Hier moet helderheid over komen. Wij gaan er in ieder geval van uit dat dit alleen het huidige basispakket betreft en niet de extra DVO's die wij nu afnemen. Verder wordt een overgangperiode van vier jaar aangehouden. Uit bedrijfsmatig oogpunt, de zorg voor het huidige personeel en vanuit de gedachte om in de eerste periode na de transitie de dienstverlening te continueren, is dit begrijpelijk.

Verantwoordelijkheden in 2021 niet helder

In de uitgangspuntennotitie is een paragraaf opgenomen over de verantwoordelijkheden in 2021. Aangegeven is dat bij systeemaanpassingen en bij dossiers die doorwerken in de toekomst, de wens van de gemeente Dordrecht afzonderlijk wordt toegevoegd. Het is wellicht begrijpelijk dat de gemeente Dordrecht een mogelijk afwijkende wens wil vastleggen. Het wordt echter niet duidelijk wat er vervolgens gebeurt met deze wens en welke invloed dit heeft op besluitvorming.

Service-levels niet expliciet opgenomen

Tijdens de derde collegeconferentie hebben wij gepleit voor het hanteren van verschillende servicelevels waaruit gekozen kan worden. In het principebesluit is dit ook als zodanig opgenomen: "hierbij hanteren we verschillende service-levels met een transparant kostenplaatje". We zien dit nu echter niet expliciet terugkomen in de uitgangspuntennotitie.

Conclusie: we onderschrijven de hoofdgedachte, maar er zijn knelpunten

Wanneer we de afspraken en uitkomsten van de conferentie van 27 oktober in combinatie met de raadsbehandeling van 11 januari afzetten tegen de uitgangspuntennotitie zoals deze nu voorligt, kan worden geconcludeerd dat we de hoofdgedachte onderschrijven. Deze is goed verwoord in het eerste punt van de notitie. Op de volgende onderdelen signaleren we knelpunten:

- De transitie naar deze nieuwe manier van samenwerking vraagt om zorgvuldigheid, het respecteren van wederzijdse belangen en het investeren in onderlinge relaties. Zorgvuldigheid kost tijd en gaat boven snelheid. Het aangegeven tijdpad voelt als een keurslijf en als bijzonder knellend.
- De financiële consequenties zijn onvoldoende duidelijk. De transitiekosten, verdeling van de financiële risico's en van de kapitaallasten zijn niet voldoende uitgewerkt. Risico's en mogelijke transitiekosten worden nu bij alle gemeenten neergelegd, terwijl die daar geen invloed op hebben of houden.
- De 'as is' situatie is niet beschreven.
- Er is meer duidelijkheid nodig over de rol en de positie van Dordrecht in 2021.

- Er moet een expliciete mogelijkheid zijn om te kiezen voor verschillende niveaus van service-levels.

Alles overziend, stellen wij voor om in te stemmen met de uitgangspuntennotitie, en daar de volgende randvoorwaarden aan te verbinden:

- Zorgvuldigheid gaat boven snelheid. Een te star tijdpad mag geen negatieve uitwerking hebben op de inhoud.
- Helder inzicht, overzicht en transparantie van de transitiekosten, de verdeling van de financiële risico's en de kapitaallasten is nodig nog voordat wordt gestart met de gesprekken over de DVO's;
- De gemeente Dordrecht biedt voor eigen risico en rekening haar diensten aan; wij zijn daarin geen risicodragende partij;
- De nieuwe vorm van samenwerking mag voor ons niet leiden tot hogere kosten;
- Het moet voor alle partijen helder zijn wat de 'as is' situatie precies inhoudt. De bestaande, aanvullende DVO's zoals wij deze nu afnemen, vallen hier niet onder. De afnameplicht betreft alleen het huidige basispakket.
- Er moet meer duidelijk komen over de positie en verantwoordelijkheden van Dordrecht in 2021.
- Er moet een duidelijke mogelijkheid zijn om te kiezen voor een bepaald service-level.

Consequenties van het voorstel

Begrotingswijziging

Nee

Duurzaamheid

n.v.t.

Financiën

Zoals hierboven is aangegeven, zijn de financiële consequenties van de transitie van het bedrijfsvoeringsdomein naar een servicegemeente onduidelijk. Het financiële effect op de begroting is niet helder. Dit brengt een financieel risico met zich mee. Eén van de voorwaarden voor instemming is hieraan gewijd.

Juridisch

Er zal gebruik gemaakt worden van de bestaande 'Regeling onderlinge samenwerking Drechtstedengemeenten' ten behoeve van het maken van DVO's.

Communicatie en participatie

De gemeente Dordrecht neemt hierin het voortouw. Communicatie over de transitie zal in afstemming gebeuren tussen de zeven gemeenten.

Vervolgstappen

Planning van de vervolgstappen

Alle raden in de Drechtsteden zullen een besluit moeten nemen over deze uitgangspuntennotitie. Het dringende verzoek is dit te doen vóór 1 april 2021. Inmiddels is duidelijk dat deze datum niet door elke gemeente (waaronder Hendrik-Ido-Ambacht) gehaald kan worden.

Na besluitvorming over deze uitgangspunten voor de servicegemeente zullen de volgende stappen worden gezet:

1. De DVO's zullen worden opgesteld. De colleges nemen vóór 1 juni besluiten hierover
2. Uiterlijk op 31 augustus brengt het college van Dordrecht formele besluiten over de wijziging van de tekst van de GRD in procedure en doet voorstellen voor het aangaan van DVO's onder de bestaande Regeling onderlinge samenwerking Drechtstedengemeenten.
3. De periode september - december is nodig om alle andere bestuursorganen de besluiten unaniem te laten vaststellen, zodat de nieuwe situatie op 1 januari 2022 in werking treedt.

Verantwoordelijkheid voor uitvoering

De gemeente Dordrecht is verantwoordelijk voor het opstellen van de DVO's en de nieuwe tekst van de GRD.

Burgemeester en wethouders van Hendrik-Ido-Ambacht

De secretaris,

De burgemeester,

RAADSBESLUIT

De raad van de gemeente Hendrik-Ido-Ambacht;

Gezien het voorstel van burgemeester en wethouders, voorstelnr. 2021-0022653

Besluit:

1. Onder voorwaarden in te stemmen met de Uitgangspuntennotitie 'Toekomstige samenwerking Drechtstedengemeenten'
2. De voorwaarden kenbaar te maken aan het college van Dordrecht met bijgevoegde brief

Aldus besloten door de raad der gemeente Hendrik-Ido-Ambacht in zijn openbare vergadering van 12 april 2021.

De griffier,

De voorzitter,

G.H. Logt

J. Heijkoop.